

L. van Noort

DE STEEKPROEF VOOR HET RENTABILITEITS- EN
FINANCIERINGSONDERZOEK VAN DE BOOMKWEKERIJ
IN BOSKOOP E.O., MIDDEN-BETUWE, ZEELAND,
NOORD-BRABANT EN LIMBURG

Interne Nota No. 240

November 1979

L5
240A

Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw

2172470

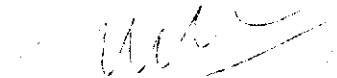
WOORD VOORAF

Door de afdeling Tuinbouw wordt jaarlijks onderzoek verricht naar de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag en de vermogenspositie in de belangrijkste takken van tuinbouw.

Wat de boomkwekerij betreft is het onderzoek tot nu toe beperkt gebleven tot het kwekerscentrum in Boskoop e.o. Voor dit centrum is de steekproef met ingang van het boekjaar 1978/'79 vernieuwd. Het onderzoek is uitgebreid door ook de boomkwekerij in de Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg in het boekhoudnet te betrekken. Het streven is er op gericht om op lange termijn het centrum Groningen in het onderzoek op te nemen, zodat een vrijwel volledige landelijke vertegenwoordiging wordt bereikt. Van laatstgenoemde centra zullen de uitkomsten voor het eerst over het boekjaar 1979/'80 worden gepubliceerd.

In deze publikatie wordt een verantwoording gegeven van de wijze waarop de steekproeven zijn samengesteld.

Het Hoofd van de
Afdeling Tuinbouw,

(Ir. D. Meijaard)

Den Haag, oktober 1979

1. DE BOOMKWEKERIJ IN NEDERLAND

1.1 De populatie

De steekproeven ten behoeve van het Rentabiliteits- en financieringsonderzoek worden eenmaal in de vijf jaar vernieuwd. De steekproef van de boomkwekerij in Boskoop e.o. is met ingang van het boekjaar 1978/'79 vernieuwd. Voor het eerst is een nieuwe steekproef (m.i.v. het boekjaar 1979/'80) samengesteld en gerealiseerd van de boomkwekerij in de Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

Ten behoeve van deze voornoemde steekproeven is een onderzoek ingesteld naar het aantal bedrijven met boomkwekerijgewassen en vaste planten zowel in de open grond als onder glas. Als basis hiervoor is gebruik gemaakt van de Landbouwtelling 1977.

Volgens de Landbouwtelling 1977 waren er in Nederland 3.328 bedrijven met boomkwekerijgewassen en 798 bedrijven met vaste planten. De oppervlakte met boomkwekerijgewassen in de open grond bedroeg op voornoemde bedrijven 5.250 ha. Van deze bedrijven bleken slechts 1.343 te voldoen aan de criteria die voor gespecialiseerde boomkwekerijbedrijven zijn gesteld. Het onderzoek heeft namelijk alleen betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 70 en meer sbe 1);
- c. die niet met een tuincentrum zijn verbonden;
- d. die geen of nauwelijks handel 2) in boomkwekerijproducten bedrijven.

Ofschoon 1.343 bedrijven aan de aanvankelijk gestelde criteria voldeden, was het in de noordelijke provincies niet mogelijk de steekproef te realiseren. Daarom is de populatie verminderd met 198 bedrijven zodat de basis voor de steekproef op 1.145 bedrijven is gesteld. Een specificatie van het aantal bedrijven en de oppervlakte met boomkwekerijgewassen in de open grond is opgenomen in tabel 1.1.

-
- 1) De omvang van een agrarisch bedrijf en van de afzonderlijke produktierichtingen binnen een bedrijf kan worden uitgedrukt in sbe (standaardbedrijfseenheden). Een sbe komt overeen met een bepaald bedrag aan toegerekende factorkosten (arbeid, rente en netto-pacht) in een basisperiode bij een doelmatige bedrijfsvoering onder normale omstandigheden.
  - 2) Ten hoogste 20% van de totale verkopen.

Tabel 1.1 Bedrijven met boomkwekerijgewassen en vaste planten zowel in de open grond als onder glas

	Aantal bedrijven		Opp. boomkwekerijgewassen in de open grond (in ha)	
1. Totaalaantal bedrijven met boomkwekerijgewassen	3.328	% 100	5.250	% 100
2. Totaalaantal bedrijven met vaste planten	798	1) 24	p.m.	
3. Correctie i.v.m. dubbeltelling	-680	-20	p.m.	
4. Gemengde bedr. met minder dan 60% v/d sbe aan boomkwekerijgewassen en/of vaste planten	<u>851</u>	<u>26</u>	<u>511</u>	<u>10</u>
5. Bedrijven met 60% en meer aan boomkwekerijgewassen en/of vaste planten	2.595	78	4.739	90
6. Bedrijven waarvan de ondernemer een niet-agrarisch hoofdberoep heeft	<u>681</u>	<u>21</u>	<u>584</u>	<u>11</u>
	1.914	57	4.155	79
7. Te kleine bedr. tot 70 sbe	<u>367</u>	<u>11</u>	<u>147</u>	<u>3</u>
	1.547	46	4.008	76
8. Bedrijven met handel en/of tuincentrum	<u>204</u>	<u>6</u>	<u>1.051</u>	<u>20</u>
	1.343	40	2.957	56
9. Gebieden die niet in de steekproef kunnen worden vertegenwoordigd 3)	<u>198</u>	<u>6</u>	<u>515</u>	<u>10</u>
10. Basis voor de steekproef	<u>1.145</u>	<u>34</u>	<u>2.442</u>	<u>46</u>

- 1) Op ca. 680 bedrijven met vaste planten komen ook boomkwekerijgewassen voor.
- 2) Waarvan 422 bedrijven kleiner dan 70 sbe.
- 3) Te weten: Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, IJsselmeerpolders, Gelderland (excl. Midden-Betuwe) Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland (excl. Boskoop e.o.).

In tabel 1.2 en in de bijlagen 1 en 2 zijn de boomkwekerijbedrijven naar bedrijfsomvang - op basis van sbe - ingedeeld. De 12% grootste bedrijven (340 en meer sbe) vertegenwoordigen 36% van het totale aantal sbe. De relatief kleinste bedrijven (van 70-160 sbe) 55% van het totaal aantal bedrijven nemen slechts 29% van het aantal sbe of wel 23% van de totale oppervlakte met boomkwekerijgewassen voor hun rekening.

Tabel 1.2 Het aantal bedrijven van de te onderzoeken populatie alsmede het aantal sbe en de oppervlakte van de boomkwekerijgewassen

Bedrijven met 60% en meer aan boomkwekerijgewassen en/of vaste planten	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met:			750 en meer
		70-160 sbe	160-340 sbe	340-750 sbe	
Bedrijven gelegen in Boskoop e.o.	%				
aantal bedrijven	583	432	130	21	-
aantal sbe (x 100)	825	455	276	94	-
oppervlakte boomkwekerijgewassen (in ha)	512	291	162	59	-
Bedrijven gelegen in Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg					
aantal bedrijven	562	194	248	89	31
aantal sbe (x 100)	1.574	225	571	415	363
oppervlakte boomkwekerijgewassen (in ha)	1.930	273	707	501	449
Totaal					
aantal bedrijven	1.145	626	378	110	9
aantal sbe (x 100)	2.399	680	847	509	21
oppervlakte boomkwekerijgewassen (in ha)	2.442	564	869	560	23

2. DE STEEKPROEF

2.1 De theoretische steekproef

Voor de samenstelling van de steekproeven zijn de 1.145 bedrijven geografisch onderscheiden. Per regio zijn de bedrijven naar grootteklasse gesorteerd. Binnen de onderscheiden grootteklasse is een volgorde naar bedrijfsomvang - op basis van sbe - aangebracht. Uit deze voorgesorteerde bedrijven is vervolgens een willekeurige keuze gedaan door voor elke grootteklasse een aantal bedrijven in de steekproef te betrekken.

Het aantal steekproefbedrijven alsmede de steekproefpercentages zijn opgenomen in tabel 2.1.

Tabel 2.1 Het aantal bedrijven van de te onderzoeken populatie en van de theoretische steekproef alsmede de steekproefpercentages

Bedrijven met 60% en meer aan boomkwekerijgewassen en/of vaste planten	Aantal bedrijven		
	van de populatie	van de steekproef	van de steekproef in % van de populatie
Bedrijven gelegen in Boskoop e.o.			
70 - 160 sbe	432	25	5,8
160 - 340 sbe	130	14	10,8
340 - 750 sbe	21	5	23,8
Bedrijven gelegen in Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg			
70 - 160 sbe	194	7	3,6
160 - 340 sbe	248	19	7,7
340 - 750 sbe	89	15	16,9
750 sbe en meer	31	12	38,7
Totaal	1.145	97	8,5

Uit tabel 2.1 blijkt dat de relatief grootste bedrijven sterker in de steekproef zijn vertegenwoordigd dan de relatief kleinste bedrijven 1). Bij de berekening van de gemiddelde cijfers van

1) Door rekening te houden met de verschillende mate waarin "grotere" en "kleinere" bedrijven tot de totale produktie bijdragen wordt de betrouwbaarheid van de informatie over de resultaten van de tuinbouw, die op basis van een beperkt aantal waarnemingen kan worden gegeven, verbeterd.

het grondgebruik, de kosten en de opbrengsten, het inkomen en de gegevens met betrekking tot de financiering wordt uiteraard met de verschillende steekproefpercentages rekening gehouden.

Op basis van de gegevens uit de Landbouwtelling werden 5 steekproeven 1) volgens bovenstaande uitgangspunten getrokken. Een van deze steekproeven diende voor de uiteindelijke bedrijfskeuze.

2.2 De gerealiseerde steekproef

Uitgaande van de in tabel 2.1 voornoemde steekproefpercentages werden 97 bedrijven voor deelname aan het onderzoek bezocht. Van de 97 boomkwekerijbedrijven bleken 37 bedrijven niet geschikt te zijn voor deelname aan het rentabiliteitsonderzoek (zie tabel 2.2).

Het onderzoek naar de bedrijfsresultaten is beperkt tot bedrijven, die overwegend op de produktie van boomkwekerijprodukten zijn gericht. Bovendien mogen de ondernemers geen hoofdberoep hebben buiten de agrarische sector. Voorts moet de bedrijfsomvang minimaal 70 sbe zijn. De in tabel 2.2 genoemde groepen, te weten 4 t/m 8 voldoen niet aan deze voorwaarden. Dit betekent dat deze 37 ongeschikte bedrijven niet zijn vervangen. Bij de vaststelling van de omvang van de "theoretische" steekproef is rekening gehouden met het feit dat niet alle bedrijven voor het onderzoek geschikt zouden zijn. Van de resterende 60 bedrijven waren de ondernemers van 35 bereid tot deelname aan het onderzoek. Van 23 bedrijven weigerden de ondernemers aan het onderzoek deel te nemen. Deze 23 bedrijven zijn, evenals de onder punt 3 genoemde 2 bedrijven, vervangen. Hiervoor werden 25 bedrijven van nagenoeg dezelfde structuur en bedrijfsomvang bezocht, hiervan werden 9 bedrijven in de tweede, 7 in de derde en 9 in de volgende ronden gerealiseerd.

---

1) Voor zover het steekproefpercentage niet hoger was dan 20%.

Tabel 2.2 Het resultaat van de werving van 97 boomkwekerijbedrijven

	Alle bedrijven			w.v.v. bedrijven gelegen in Boskoop e.o.			w.v.v. bedrijven gelegen in Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg		
	steek- proef- bedr.	geaggregeerd aantal opp. bedr.	ha boom- kweke- rij	steek- proef- bedr.	geaggregeerd aantal opp. bedr.	ha boom- kweke- rij	steek- proef- bedr.	geaggregeerd aantal opp. bedr.	ha boom- kweke- rij
1. Geschikt voor en bereid tot deelname	35	426	718	22	298	258	13	128	460
2. Geschikt voor doch niet bereid tot deelname 1)	23	270	617	11	145	124	12	125	493
3. Bedrijf is verkocht (niet toegevoegd aan bestaand bedrijf) 1)	2	21	29	2	21	29	-	-	-
Sub-totaal	60	717	1.364	35	464	411	25	253	953
4. Bedrijven met een tuincentrum	12	127	349	2	27	35	10	100	314
5. Bedrijven met te veel handel	15	110	419	4	40	52	11	70	367
6. De omvang van de bedrijven is te klein	4	85	81	1	17	8	3	68	73
7. Gemengd met andere takken van bedrijf of beroep	2	16	104	-	-	-	2	16	104
8. Overige redenen	4	90	87	2	35	15	2	55	72
Totaal	97	1.145	2.404	44	583	521	53	562	1.883

1) De oppervlaktegegevens hebben betrekking op de 25 vervangende bedrijven die in het onderzoek zijn betrokken.

Bijlage 1. Vergelijking van de te onderzoeken populatie met de gerealiseerde steekproef van bedrijven met 60% en meer (op basis van sbe) aan boomkwekerij en vaste planten zowel in de open grond als onder glas
 Gebied: Boskoop en omgeving 1)

Bedrijfs- grootteklasse (in sbe)	Aantal bedrijven		Aantal sbe		Oppervlakte boomkwekerijgewassen in de open grond (are)		
	populatie	steekproef in % van populatie	populatie	steekproef in % van populatie	populatie	steekproef in % van populatie	
70 - 160	432	25	5,8	2.646	29.040	1.691	5,8
160 - 340	130	14	10,8	2.968	16.221	1.843	11,4
340 - 750	21	5	23,8	2.135	5.922	1.379	23,3
Totaal	583	44	7,5	7.749	51.183	4.913	-

1) Te weten: Hazerswoude, Reeuwijk, Waddinxveen, Leiderdorp, Alphen a/d Rijn, Nieuwkoop, Benthuisen, Woubrugge, Zoeterwoude en Ter Aar.

Bijlage 2. Vergelijking van de te onderzoeken populatie met de gerealiseerde steekproef van bedrijven met 60% en meer (op basis van sbe) aan boomkwekerij en vaste planten zowel in de open grond als onder glas
 Gebied: Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg

Bedrijfs- grootteklasse (in sbe)	Aantal bedrijven		Aantal sbe		Oppervlakte boomkwekerijgewassen in de open grond (are)				
	populatie	steekproef in % van populatie	populatie	steekproef in % van populatie	populatie	steekproef in % van populatie			
70 - 160	194	7	3,6	22.501	795	3,5	27.273	779	2,9
160 - 340	248	19	7,7	57.125	4.452	7,8	70.746	5.438	7,7
340 - 750	89	15	16,9	41.519	6.999	16,9	50.145	9.195	18,3
750 en meer	31	12	38,7	36.240	14.251	39,3	44.865	15.945	35,5
Totaal	562	53	9,4	157.385	26.497	-	193.029	31.357	-